

УДК 331.46:334.716

ПІДХОДИ ЩОДО ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ ДЛЯ ПРАЦЮЮЧИХ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Ляшенко С.О., професор, Кісь О.В., студент

(Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка)

Політики підприємства щодо охорони праці полягає у забезпеченні відповідності управління охороною праці процедурам конкретного вирішення питань управління ризиками у всіх підрозділах підприємства відповідно міжнародних нормативів. Ретельна оцінка ризику і його обмеження може допомогти в запобіганні негативних наслідків або до мінімуму. Таким чином, оцінка ризику визнається як важливий аспект належних методів управління питаннями охороною праці (ОП).

Неадекватне управління питаннями ОП призводить до зменшення ефективності виробництва. Нещасний випадок може привести до прямого і непрямого збитку, що виражається у великих втратах. Оцінку ризиків необхідно проводити по наступних рівнях:

- Оцінка ризику для конкретного робочого місця і відповідного технологічного процесу при використанні конкретного обладнання.

- Оцінка ризику для певних робочих зон.

- Оцінка ризику для всього підприємства.

Основне завдання управління полягає в аналізі та оцінці ризиків, рішення якого можна представити у вигляді наступних етапів:

1. Дослідження чинників невизначеності.

2. Визначення та угруповання можливих ризиків.

3. Відбір ризиків, що підлягають обліку у виробничій діяльності.

4. Кількісна оцінка величини ризику.

5. Моніторинг виробничих ризиків.

6. Визначення заходів по нейтралізації наслідків настання певних ризиків, або для визначення впливу непередбачених обставин.

В наш час найбільш об'єктивним підходом щодо виявлення ризиків є статистичний підхід визначення ймовірності їх реалізації, але зміна зовнішнього і внутрішнього середовища може вплинути на значення ймовірності реалізації ризику, що не враховано в статистичних методах.

Для виявлення ризиків в умовах нестабільного зовнішнього і внутрішнього середовища, коли повторення ситуації практично нездійснено можна використовувати методи експертних оцінок, суджень і особистого досвіду особи, яка приймає рішення.

У виробничій діяльності в основному використовуються емпіричні дані, накопичені за багато років практикою підприємства, які де факто враховують цілий ряд ознак характерних саме для даного підприємства, таких як стан техніки і технології, рівень компетентності персоналу, культуру виробництва і інші

характерні компоненти. Науковий підхід вимагає складання математичних моделей і проведення відповідного аналізу поведінки цих моделей для розглянутих ситуацій.

Таким чином, необхідно зробити висновок, що основним завданням оцінки ризиків є надання необхідних даних для обґрунтування управлінських рішень. У зв'язку з високим рівнем мінливості показників зовнішнього і внутрішнього середовища необхідно не тільки виявити фактори ризику, які можуть вплинути на результати виробничих рішень, але і проводити моніторинг даних показників.

Для інформаційного забезпечення вирішення цих завдань необхідно реалізувати процеси контролю ризиків. Контроль ризиків здійснюється за допомогою створення і впровадження системи моніторингу ризиків, заснованої на оцінці індикаторів ризику в розрізі всіх напрямків діяльності підприємства. Необхідно розробити принципи оцінки та прогнозування ризиків і провести тестування на достовірність.

Контроль ризиків проводиться:

- первинно - для того, щоб скласти реєстр ризиків;
- періодично - щоб з'ясувати, що початкові оцінки ще є справедливими та усвідомити обсяг змін ризиків.

Це допомагає підтримувати обізнаність про певні ризики або застосовується для визначення впливу непередбачених обставин та подій. Крім оцінки ризиків в нормальних умовах роботи також необхідно визначити джерела небезпеки, що виникають в надзвичайних ситуаціях. Потенційні джерела небезпеки та ризики, які можуть виникнути в надзвичайних ситуаціях, наприклад: при пожежі; при витокі хімікатів; при протоці небезпечних, горючих або вибухо небезпечних рідин; під час повені, землетрусі, ударі блискавки, збої в енергопостачанні. При визначенні джерел небезпеки доцільно використовувати відповідну методичку, яка дозволяє адекватно виявити об'єктивно існуючі небезпеки і ризики. Можна рекомендувати кілька добре розроблених методик, таких як: інспекція, контрольний лист (метод Елмері), аналіз безпеки робіт або обладнання, дослідження джерел небезпеки та експлуатаційної придатності. На завершення можна відмітити, що політика підприємства з питань охорони праці, повинна відображати відповідність управління охороною праці методами безпечного ведення робіт у всіх підрозділах підприємства і на кожному робочому місці; контроль ризиків для персоналу підприємства необхідно здійснювати на всіх рівнях виробничих процесів – робоче місце, робоча зона, підприємство в цілому; на підприємстві необхідно розробити принципи оцінки та прогнозування ризиків і провести тестування на достовірність.

Список літератури:

1. Міжнародний стандарт ISO 45001. Системи менеджменту охорони здоров'я та безпеки праці. Вимоги і настанови щодо їх застосування. - [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://ves.in.ua/iso-45001>.
2. Шишков А.В. Математичні моделі реалізації існуючих ризиків в небажані події на підставі Марковських випадкових процесів.